

Seat No. : _____

XZ-106

April-2013

B.A. (Sem.-IV)

History : (CC-213)

[History of India (Maratha Period)]

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) પ્રશ્ન-૧ અને ૨ના ઉત્તર ૬૫૦ થી ૭૦૦ શબ્દોમાં આપવા.
(૨) પ્રશ્ન-૩નો ઉત્તર ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં આપવો.
(૩) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧. (અ) મરાઠાયુગનો ઇતિહાસ જાણવા માટેના સાધનોની સમીક્ષા કરો. ૭
અથવા
મરાઠાઓના ઉદય માટેના પરિબળો આલેખો.
- (બ) શિવાજીની સિદ્ધિઓ આલેખો. ૭
અથવા
પેશ્વા બાજીરાવ-૧લાની સિદ્ધિઓ જણાવો.
૨. (અ) પેશ્વા બાલાજી બાજીરાવની સિદ્ધિઓ સ્પષ્ટ કરો. ૭
અથવા
પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધના કારણો દર્શાવો.
- (બ) પેશ્વા માધવરાવની સિદ્ધિઓ જણાવો. ૭
અથવા
મહાદેજ સિંધિયાએ મરાઠી સત્તાની કરેલી સેવાનું મૂલ્યાંકન કરો.
૩. ટૂંકનોંધ લખો : ૧૬
(અ) અષ્ટપ્રધાન મંડળ અથવા ભક્તિ આંદોલનના સંતો
(બ) પેશ્વા બાલાજી વિશ્વનાથ અથવા પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધના પરિણામો
(ક) નાના ફઝનવીસ અથવા પ્લાસીનું યુદ્ધ (૧૭૫૭)
(ડ) સહાયકારી યોજના અથવા મરાઠી સત્તાના પતનના કારણો.

૪. એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો :

૧૪

- (૧) બખર એટલે શું ? ઉદાહરણ સહિત જણાવો.
- (૨) શિવાજીના માતા-પિતાનું નામ જણાવો.
- (૩) પેશ્વા-યુગનો ઈતિહાસ જાણવા માટેના સાધનો વર્ણવો.
- (૪) શિવાજીએ જીતેલા કિલ્લાઓનાં નામ જણાવો.
- (૫) 'સરંજામીપ્રથા' એટલે શું ?
- (૬) 'સરદેશમુખી' એટલે શું ?
- (૭) 'કાયમી' જમાબંધી એટલે શું ?

૫. (અ) યોગ્ય જોડકાં જોડો :

૬

અ	બ
(૧) ગુરૂ રામદાસ	(a) તટસ્થતાની નીતિ
(૨) શિવાજીનો પુત્ર	(b) કાયમી જમાબંધી
(૩) પેશ્વા બાજીરાવ-૧લો	(c) દ્વિમુખી શાસન પદ્ધતિ
(૪) કલાઈવ	(d) મસ્તાની
(૫) કોર્નવોલીસ	(e) સંભાજી
(૬) સર જોન શોર	(f) દાસબોધ

(બ) એક વાક્યમાં જવાબ આપો :

૬

- (૧) શિવાજીના ગુરૂનું નામ જણાવો.
- (૨) અષ્ટપ્રધાન-મંડળમાં 'અમાત્ય'ની કામગીરી જણાવો.
- (૩) 'ઉત્તર તરફ આગળ ધપો'ની નીતિ કોણે અપનાવી ?
- (૪) શિવાજીએ સુરત શહેર ક્યારે લુંટ્યું ?
- (૫) 'ચોથ' એટલે શું ?
- (૬) અંગ્રેજોએ પોતાની પ્રથમ વેપારી કોઠીની સ્થાપના ક્યાં કરી ?

Seat No. : _____

XZ-106

April-2013

B.A. (Sem.-IV)

History : (CC-213)

[History of India (Maratha Period)]

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Answer Q. 1 & Q. 2 in **650** to **700** words.
(2) Answer Q. 3 in **300** to **400** words.
(3) Right side figures indicate marks

1. (a) Illustrate the sources to know the history of the Maratha Empire. **7**

OR

Discuss the factors leading to the rise of Marathas.

- (b) Describe the achievements of Shivaji. **7**

OR

Describe the achievements of Peshwa Bajirao-I.

2. (a) Describe the achievements of Peshwa Balaji Bajirao. **7**

OR

Mention in detail the reasons for the third Battle of Panipat.

- (b) Describe the achievements of Peshwa Madhavrao. **7**

OR

Evaluate the services rendered by Mahadaji Sindhia.

3. Write short notes : **16**

- (a) Aste Pradhan Mandal.

OR

Saints of Bhakti Movement.

- (b) Peshwa Balaji Vishwanath.

OR

State the results of the third Battle of Panipat.

(c) Nana Fadanvis

OR

Battle of Plassey (1757)

(d) Sahaykari-Yojna

OR

Reasons for the decline of Maratha Empire.

4. Answer in **one** or **two** sentences :

14

- (1) What does Bakher mean ? Give example.
- (2) Give the name of the parents of Shivaji.
- (3) Illustrate the sources to know the history of the Peshwa-Empire.
- (4) Name the fortress of Shivaji Victory.
- (5) What is "Saranjami" System ?
- (6) What is meant by "Sardeshmukhi" ?
- (7) Who introduced Permanent Settlement ?

5. (a) Match the Pair 'A' and 'B' :

6

A

B

(1) Guru Ramdas	(a) Tatastniti
(2) Son of Shivaji	(b) Kaymi-Jamabandhi
(3) Peshwa Bajirao-I	(c) Dvimukhi Shasan Paddhati
(4) Clive	(d) Mastani
(5) Cornwallise	(e) Shambhaji
(6) Sir John Shor	(f) Dasbodhe

(b) Answer in **one** sentence :

6

- (1) Name the master of Shivaji.
 - (2) Mention the duties of 'Amatya' in Ashtha Pradhan Mandal.
 - (3) Who gave the strategy to 'move towards Northern' ?
 - (4) When did Shivaji loot Surat City ?
 - (5) What is meant by 'Chothe' ?
 - (6) Where did the British establish their first trading center ?
-